

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	PSYC304 Təhsil psixologiyasının əsasları, 6 AKTS	
	Departament	Təhsil	
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2025/2026-cı tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim	Ceyhun Əliyev	
	E-mail:	ceyhunaliyev0056@gmail.com	
	Telefon:	-	
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Bakıxanov korpusu V gün: 09.00; 12.10 VI gün 09.00; 12.10	
	Məsləhət saatları	Öncədən mail üzərindən vaxtın razılaşdırılması	
Prerekvizitlər	EDU101 Təhsilə giriş		
Tədris dili	Azərbaycan		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərsliklər, ədəbiyyatlar və əlavə resurslar	1. Eğitim psixologiyası. Editor Şerife Işık. (2017) 543 s. 2. Psixologiya. Prof.S.Seyidov (2007).532 s. 3. Asif Cahangirov.(2020) Təhsilimiz: dünəndən sabaha. 4. TAİM. Metodika və Pedaqogika. 2024. . 5. Ə.Əlizadə, İ.Sultanova. Taksonomiya nəzəriyyəsi və təcrübəsi.Bakı, 2008.s. 6. 2. Ə.Əlizadə, H.Əlizadə. Pedaqoji psixologiya. (2010) s. 7. Əliyev B, Cabbarov R. Təhsildə şəxsiyyət problemi (2008) s. 8. Özgür Bolat. Beni ödüllə cezalandırma. (2016).s.. 9. Müəllimin mühazirə mətni və prezentasiyası 10. Guy R.Lefrancois. Psychology for teaching. 10th edition.(2010) 11. 3.Лефурансуа Г. Прикладная педагогическая психология. (2007) 12. Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinin təhsilə aid dövlət sənədləri. 13. K. Seifert and R. Sutton. Educational Psychology. Second edition.2009 14. Woolfolk, A. (2018). Educational Psychology (13th Edition). Pearson 15. www.edu. gov.az 16. www.arti. gov.az 17. www.nimh.nih.gov.		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	Praktiki tapşırıqlar	+	
	Praktiki məsələnin təhlili	+	
	Tətbiq etmə	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz%
	Aralıq imtahanı	Noyabr	30
	Aktivlik	Semestr müddətində	10
	Qrup prezentasiyaları Qrup müzakirəsi	Semestr müddətində	15
	Davamiyyət	Semestr müddətində	5
	Final imtahanı	Yanvar	40
	Yekun		100
Kursun təsviri	Təhsil və Psixologiya arasında əlaqələr, təhsil psixologiyasının tərfi və funksiyaları, öyrənmə və inkişaf ilə bağlı əsas anlayışlar, inkişaf mərhələlərinin tipik xüsusiyyətləri (fiziki, kognitiv, emosional, sosial və əxlaq inkişafı), öyrənmə		

	nəzəriyyələri, öyrənmə nəzəriyyələrinin təhsil mühitində tətbiqi, öyrənməyə təsir edən amillər və effektiv öyrənmə və öyrətmə metodları ələ alınacaqdır.
Kursun məqsədləri	Fənnin tədrisi nəticəsində tələbə aşağıdakı məsələlərlə bağlı lazımı bilik və bacarıqları mənimsəməklə müvafiq peşə səriştəsinə yiyələnəcəklər. 1. Təhsil psixologiyası haqqında ümumi anlayış sahibi olma; 2. Öyrənmə və inkişaf ilə əlaqədar əsas anlayışları bilmə; 3. Uşaqların inkişaf xüsusiyyətlərini bilmə; 4. Öyrənməyə təsir edən faktorları – ailənin, məktəbin, müəllimin və sosial mühitin təsirini müəyyənləşdirə bilməli; 5. Tələbələrdə peşə hazırlığı və səriştəsinin formalaşdırılması 6. Problemlə situasiyalarda düzgün reaksiyanı seçməyi bacarmalı; 7. Öyrənmə nəzəriyyələrini bilmə və bu nəzəriyyələrin təhsil mühitində tətbiq edə bilmə bacarıq və vərdişlərini tələbələrə qazandırmaq. 8. Şagirdlər üçün əlverişli öyrənmə mühiti təşkil edəcək həm də onların şəxsiyyət kimi formalaşmasına kömək edəcək.
Təlim (öyrənmənin) nəticələri	1. Təhsil psixologiyasının əsas anlayışlarını və XXI əsr bacarıqları ilə əlaqəsini izah etmək. 2. Öyrənmənin neyropsixologiyasını və yaddaşın öyrənmə prosesindəki rolunu təhlil etmək. 3. Şagirdlərin inkişaf xüsusiyyətlərini biləcək; 4. Öyrənməyə təsir edən faktorları biləcək; 5. Öyrənmə nəzəriyyələrini təhsil mühitində tətbiq edə biləcək. 6. Pedagoji ünsiyyət üslublarını və onların təlimdəki təsirini qiymətləndirmək. 7. Təlimdə qiymətləndirmənin psixoloji prinsiplərini, funksiyalarını və formalarını fərqləndirmək. 8. Öyrənmə nəzəriyyələrini (Pavlov, Torndayk, Bandura, Piaje, Vıqotski) müqayisəli şəkildə təqdim etmək. 9. Öyrənməyi öyrətmək üçün müxtəlif təlim strategiyalarını və Bloom taksonomiyasını tətbiq etmək. 10. Tərbiyə və özünütərbiyənin mahiyyətini, mənəvi inkişafın əsaslarını izah etmək. 11. Sinif və şagird kollektivini səmərəli yolla idarə edəcək.
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	-Dərsə hazırlıqlı gəlmək. Mövzu ilə əlaqədar verilən ədəbiyyatı oxumaq, mövzu ilə bağlı suallara cavablandırmaq və çıxış etmək. -Qrup müzakirələrində fəal iştirak etmək, verilən tapşırıqları yerinə yetirmək. Uğurlu olmaq üçün həm fiziki, həm də intellektual baxımdan dərsdə iştirak etmənin lazımdır. Yaxşı öyrənmə həm də auditoriyada tələbələrlə fikir mübadiləsi edən zaman baş verir. - Dərsə gecikən tələbə auditoriyaya buraxılır amma qayıb silinmir. Dərsin gedişinə mane olmadan keçib yerində əyləşə, dərsi dinləyə və müzakirələrdə iştirak edə bilər.

- Elektron vasitələrdən (telefon, laptop, tablet və s.) istifadə edərkən diqqətli olun, müəllim və tələbə yoldaşlarınıza hörmətlə yanaşın, onlara mane olmayın. Dərsdə elektron avadanlıqları səssiz rejimə keçirin. -Tələbələrin bütün dərslərdə iştirakı vacibdir. Dərsdə iştirak etməməyə görə üzrə olmur. Tələbə (xəstəlik, ailə vəziyyəti və s.) dərslərdə iştirak etmədikdə bu haqda fakültə dekanlığına məlumat təqdim etməlidir. - Fənn üzrə ümumi dərs saatlarının 25 faizindən çoxunda iştirak etməyən tələbə imtahana buraxılmır. - Dərs zamanı dərs prosesini pozmaq və qeyri-etik hərəkətlər edərək müəllim və tələbə yoldaşlarına mane olmaq intizam pozuntusu hesab olunur və bu barədə dekanlığa məlumat verilir. <i>Müəllimlə dərslə bağlı əlaqə yalnız email vasitəsilə saxlanıla bilər: ceyhunaliyev@gmail.com</i> Qiymətləndirmə meyarları Aktivlik – hər dərs müzakirəsində dərsi dinləyib-anlamasını ölçən sual-cavabda şəxsi yanaşmasını ifadə edə bilməsi; Qrup prezentasiyaları / Qrup müzakirələri 1.Qrupun ortaq məqsədi üçün vəzifə bölgüsünü icra edə bilmə və məsuliyyətini yerinə yetirə bilməsi; 2. Müzakirə zamanı fikir ayrılıqlarında aktiv dinləmə və empatiya bacarıqlarını tətbiq edə bilməsi; 3. Müzakirə zamanı öz ideyasını irəli sürə bilmək üçün pozitiv ünsiyyət növlərindən istifadə edə bilmə; 4. Komanda ruhuna uyğunlaşma və uğurlu nəticə ərsiyə gətirə bilmək; 5. Təqdimat zamanı monoton nitqdən uzaq olmaq; 6. Komanda ruhu təqdimat zamanı ifadə edilməli; 7. Auditoriyanı ələ ala bilmək üçün rollu oyunlar, praktiki ləvazimatlardan istifadə, video çarx, cədvəl, beynəlxalq elmi araşdırmalardan sitatlar gətirilməsi.			
Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik/tapşırıqlar
1		Təhsil psixologiyasının predmeti və vəzifələri, metodları. XXI əsr bacarıqları və səriştələri. Bilik və onun növləri: faktoloji, terminoloji, konseptual, prosedural və metakognitiv.Çevik (soft skills) bacarıqlar.	1. Asif Cahangirov.(2020) Təhsilimiz: dünəndən sabaha.II bölmə s.115-199 2. TAİM. Metodika və Pedaqogika. 2024.s.23—41.

2		Öyrənmənin Neyropsixologiyası: Beyin, Yaddaş və Təhsil. Öyrənmə və inkişafı ilə bağlı əsas anlayışlar.	1. Müəllimin prezentasiya materialı. 2. İnternet resursları: Google Scholar, nimbh.nih.gov. 3. Eğitim psixologisi. Editor Şerife İşık. (2017) Bölüm 9. s. 317-337.
3		Klassik şərtlənmə nəzəriyyəsi (İ.Pavlov). Öyrənmədə davranışçı (bihevizizm) yanaşmalar; Davranışçı öyrənmə nəzəriyyələri; Davranış və öyrənmə arasındakı əlaqə;	1. Eğitim psixologisi. Editor Şerife İşık. (2017) Bölüm 10. s. 347 – 371.
4		E.Torndaykın “sınaq - səhv” metodu və öyrənmə qanunları. Operant öyrənmə nəzəriyyəsi: Davranış nəticələri ilə öyrənmə. Davranış və öyrənmə arasındakı əlaqə. Pozitiv və neqativ möhkəmləndirmə. Pozitiv və neqativ cəza.	1. Eğitim psixologisi. Editor Şerife İşık. (2017) Bölüm 12. s. 401 – 442.
5		Sosial öyrənmə nəzəriyyəsi (A.Bandura). Sosial öyrənmə nəzəriyyəsinin əsas anlayışları və əsas prinsipləri. Müşahidə və ya modeldən öyrənmə. Ceyms Uilsonun “Sınıq pəncərə” nəzəriyyəsi. Təhsildə mükafatlandırma və cəzalandırma məsələləri.	1. Eğitim psixologisi. Editor Şerife İşık. (2017) Bölüm 13. s. 434 - 452 2. A. Woolfolk, Educational Psychology, thirteenth edition. Pearson, 2016 3. Özgür Bolat. Beni ödülle cezalandırma. (2016).s..
6		Kognitiv inkişafın elementləri və anlayışları. Piaje və Vıqotskinin kognitiv inkişaf nəzəriyyəsi. Təfəkkür və onun növləri: məntiqi, yaradıcı, tənqidi.	1. Eğitim psixologisi. Editor Şerife İşık. (2017) Bölüm 4. s. 93 -125 2. TAİM. Metodika və Pedagogika. 2024.s.27-37; 124 -129
7		Fiziki inkişafın yaş dövrləri və mərhələləri. Prenetal, körpəlik, məktəbəqədər, kiçik məktəbli, ilk gənclik. Fiziki, idraki və sosial-emosional inkişaf,	1. Eğitim psixologisi. Editor Şerife İşık. (2017) Bölüm 3. s. 50 - 72 . 2. Psixologiya. Prof.S.Seyidov (2007). VI hissə.
Aralıq imtahanı			
8		Öyrənməyi Öyrətmək. Təlim strategiyaları, təlimin forma və modelləri. Bloom taksonomiyası. Nəticədən planlama.	1. TAİM. Metodika və Pedagogika.2024.s 55-57; 72-97. 2. Ə.Əlizadə, İ.Sultanova. Taksonomiya nəzəriyyəsi və təcrübəsi.Bakı, 2008.s.10-32; 96-106. 3. Ə.Əlizadə, H.Əlizadə. Pedagoji psixologiya. (2010) s.283-289.
9		Təhsildə tərbiyə problemi. Tərbiyə və özünütərbiyə.Şagirdlərin əxlaq	1. Psixologiya. Prof.S.Seyidov (2007). S.524-554.

		tərbiyəsi. L.Kolberqin mənəvi inkişaf konsepsiyası. “Çətin” uşaq problemi.	2. Eğitim psixolojisi. Editor Şerife İşık. (2017) s.198-212 3. TAİM. Metodika və Pedaqogika.2024.s.134 -139
10		Pedaqoji ünsiyyət təsil psixologiyasının əsas məsələsi kimi. Pedaqoji ünsiyyət və rəhbərlik üslubları: avtokratik, avtoritar, demokratik və liberal. Pafos, Loqos, Etos.	1. Əlizadə Ə.Müasir Azərbaycan məktəbinin psixoloji problemləri. (2008) s.269-271 2. Əliyev B, Cabbarov R. Təhsildə şəxsiyyət problemi (2008) s.55-64.
11		Təlim motivasiyası problemi. Motivasiya sahəsinin xüsusiyyətləri. Təlim və motivasiya növləri.. Maraq – məktəbin Bermud üçbucağı kimi. Marağın metamorfozası.	1. Əlizadə Ə.Müasir Azərbaycan məktəbinin psixoloji problemləri. (2008) s.154 – 173. 2. Özgür Bolat. Beni ödüllə cezalandırma. (2016).s.49-59.
12		Təlimdə qiymətləndirmə və onun psixoloji məsələləri. Sözlü, rəqəmli, vasitəli və partial qiymətləndirmə. Qiymətləndirmənin prinsipləri: uyğunluq və etibarlılıq. Pedaqoji qiymətin funksiyalar: məlumatverici, nəzarətedici və inkişafetdirici. Qiymətləndirmə formaları.	3. Əlizadə Ə.Müasir Azərbaycan məktəbinin psixoloji problemləri. (2008) s.207-220 4. Əliyev B, Cabbarov R. Təhsildə şəxsiyyət problemi (2008) s.39-45. 5. TAİM. Metodika və Pedaqogika.2024.s.100 -116. 6. AR ümumtəhsil sistemində Qiymətləndirmə Konsepsiyası.
13		Sinifin idarə olunması məsələsi. Humanistik, bihevioral və demokratik idarə etmə modelləri.	1. Müəllimin mühazirə mətni və prezentasiyası 2. Guy R.Lefrancois. Psychology for teaching. 10th edition.(2010) 3. Лефурансуа Г. Прикладная педагогическая психология. (2007) стр.478-524
14		Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil nazirliyinin təhsilə aid sənədləri: Ümumtəhsil haqqında Qanun,Müəllimlərin etik davranış qaydaları, Milli kurikulumun prinsipləri, Kimya və biologiya fənləri üzrə dövlət standartları.	1. İnternet resursları: 2. www.edu. Gov.az 3. www.arti. Gov.az
15		Semestr müddətində keçirilən mövzulara ümumi baxış	
Final imtahanı			